

A Magyar Köztaáraság Legfelsőbb Bírósága a dr. Fehérvári Szabolcs ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Tóth Tamás Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítása és egyéb igények iránt a Miskolci Munkaügyi Bíróságnál 2.M.416/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.20.296/2009/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.20.296/2009/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.
A felülvizsgálati eljárás illetve az államot terheli.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy 1.) az alperes 2008. február 7-én kelt, az eredeti munkaköre helyett 2008. február 7-étől március 7-éig terjedő időre más munkakörbe történő átirányításáról rendelkező határozata jogellenes;

2.) a 2008. február 28-án 15.00 óra körüli időben szóban közölt elbocsátás tárgyában hozott munkáltatói intézkedés jogellenes;

3.) a 2008. február 27-én kelt fegyelmi határozat jogellenességének megállapítása és hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen az ítélet jogerőre emelkedésének napjáig járó elmaradt illetménye, átalánytérítése, 8 havi felmentési időre járó átlagkeresete, és 8 havi átlagkeresetének megfelelő végkielégítés megfizetésére kötelezését az alperesnek, míg másodlagosan a közalkalmazotti jogviszony helyreállítását, és az elmaradt illetmény megfizetésére kötelezését. Harmadlagos kérelme az alperes 99.360 forint kártérítés megfizetésére kötelezésére irányult elmaradt illetménye és járadékkülönbözete címén; kérte továbbá:

4.) a 2008. május 14-én kelt fegyelmi határozat hatályon kívül helyezését;

5.) a 2008. május 27-én kelt, a 2008. május 14-én kelt fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése tárgyában született határozat hatályon kívül helyezését;

6.) a 2008. június 22-én teljesített 122.127 forint után 3.242 forint kamat megfizetésére kötelezését az alperesnek;

7.) 2008. február 29-étől 2008. március 3-áig esedékes átlagkereset, és 3 nap ki nem adott szabadság megváltásának megtérítését.

A Miskolci Munkaügyi Bíróság 2.M.416/2008/75. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.962 forintot. Megállapította, hogy az alperes 2008. május 14-én kelt, és a 2008. május 27-én kelt határozata jogellenes, ezért azokat hatályon kívül helyezte. A bíróság ezt meghaladóan a keresetet

elutasította, és a felperest 180.000 forint részperköltség viselésére kötelezte. Az alperest 17.800 forint eljárási illeték megfizetésére utasította kimondva, hogy a további illeték az államot terheli.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a kereseti kérelmét megalapozottnak találta, a 2008. május 14-én és május 27-én kelt határozatokat hatályon kívül helyezte, és az alperest a 780 forint alperes által elismert tartozás beszámításával marasztalta 2.962 forintban. A kereseti kérelmeket a bíróság elutasította. Megállapította, hogy az alperes 2008. február 7-én kelt határozata megfelelt az Mt. 83/A. §-ában írt feltételeknek, és ennek kapcsán nem találta bizonyítottnak az alperes terhére a rendeltetésellenes joggyakorlást. Kifejtette, hogy a megállapítási keresetnek a Pp. 123. §-ában foglalt előfeltételei nem állnak fenn.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Mf.20.296/2009/5. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét helybenhagyta, és a felperest 100.000 forint másodfokú perköltség viselésére kötelezte. Megállapította, hogy a fellebbezési eljárás illetéke az államot terheli.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen, a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, a bizonyítékok értékeléséről indokolása 17-22. oldaláig mindenre részletesen kiterjedően számot adott. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes alaptalanul hivatkozott a nem teljesített bizonyítási indítványaira. A bíróság kifejtette, hogy a vagyonvédelmi rendszer műleírása és üzemeltetési szabályzata beszerzésétől nem várható a felperesi mulasztások, kötelezettségszegések körében a tényállás módosítása. Sz. K.-t az elsőfokú bíróság tanúként meghallgatta, a felperesnek módjában állt hozzá kérdéseket intézni, ezen túlmenően a riasztórendszer, illetőleg a számítógépes rendszer működtetésének esetleges anomáliái legfeljebb a 2007. november 26-ai kötelezettségszegés súlyának megítélését befolyásolhatnák. Ezzel kapcsolatosan már az elsőfokú bíróság helytállóan kifejtette, hogy önmagában a riasztó aktiválásának elmulasztása a fegyelmi határozatban foglalt büntetést nem indokolná. A fegyelmi határozattal kapcsolatban kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a munkavállaló (közalkalmazott) legalapvetőbb kötelezettsége az Mt. 103. §-ában foglaltak szerint, hogy a munkaidejét az előírt helyen és időben munkában töltse, a 104. §-ban foglaltak szerint pedig, hogy a munkát a munkáltató utasítása szerint lássa el. A felperes önmagának ellentmondó nyilatkozataiból nem állapítható meg tényállás arra, hogy minden esetben a munkáltató engedélyével volt távol munkaidő alatt a munkahelyéről. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság tájékoztatta a felperest, hogy az esetleges megállapodás, engedélyezés bizonyítása a felperest terhelte, aki ennek nem tett eleget, így a per adatai alapján megállapítható terhére az Mt. 103. §-ában foglalt kötelezettség megszegése. A másodfokú bíróság

hivatkozott a következetes ítélkezési gyakorlatra, amely szerint egyetlen utasítás megtagadása is okszerűen vonhatja maga után a legsúlyosabb jogkövetkezmény alkalmazását. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a felperest terhelő perköltség összegét is, aminek részletes indokát adta. A felperes felülvizsgálati kérelmében az első-, és a másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő döntés meghozatalát kérte.

A felperes álláspontja szerint a munkaügyi jogvitában hozott érdemi határozatok ténybelileg megalapozatlanok, törvénytörőek, mert az ítéleti tényállás nem az alperesi bizonyításon alapul, hanem a bíróság által foganatosított, a tanúvallomásokban rejlő bizonyítékok feltárására irányuló eljárás eredménye. Így az az ítélkezés nem tekinthető pártatlannak, amikor a bíróság „állította elő” a tanúbizonyítás eredményét. A jogerős ítéleti rendelkezés determinánsan a tanúvallomásokon nyugszik, mivel a bíróság elutasította a felperesnek az okirati bizonyíték, és a szakértői vélemény beszerzésére tett indítványát, az elhúzódott, a bíróság által foganatosított tanúmeghallgatásra is figyelemmel.

A felperes álláspontja szerint amennyiben a bíróság „veszi ki” a tanúból a vallomást, illetőleg a jogvita elbírálása szempontjából releváns tényelődadást, úgy a peres fél pozíciójába helyezi magát, ezzel a Pp. 164. §-ának (1) bekezdéséből eredő terhet veszi magára, ugyanakkor túllép a módosított 1949. évi XX. törvény 45. §-ában (1) bekezdésében írt korlátokon, vagyis hogy a bíróság feladata az igazságszolgáltatásra korlátozódik.

A bíróság érdemben nem cáfolta a felperesnek arra hivatkozással bejelentett kifogását, miszerint a felperest a bizonyításban, ezen belül a tanú felé történő kérdésfeltevésben a bíróság azzal akadályozta és korlátozta, hogy további kérdés feltevését már nem engedélyezte. A perben a bizonyítás értékelése nem a Pp. 164. § (1) bekezdése és a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján történt, ezért a másodfokú ítélet a Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak nem felelt meg, téves tényállást tartalmazó elsőfokú ítéletet hagyott helyben.

A felperes sérelmezte, hogy a bíróság nem bírálta el az alperes viszontkeresetét.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdekét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valószínűsíthet meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.].

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak jogszabálysértés megállapítására nem alkalmasak.

A Pp. 173. §-a részletesen szabályozza a tanúmeghallgatás lefolytatásának rendjét, ezen belül az eljáró bíró kérdezési jogosultságát, illetve kötelezettségét.

A tanúmeghallgatás „perrendszerű” lefolytatása garanciális eszköz a bíróság számára ahhoz, hogy kellően megalapozott tényállást tudjon megállapítani. Ebből következően az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül hallgatta meg az alperes által indítványozott tanúkat (Pp. 164. §), és engedélyezte a felek általi kérdésfeltevés lehetőségét. Önmagában az a körülmény, hogy a bíróság által lefolytatott meghallgatást követően az alperes jogi képviselőjének nem volt további kérdése a tanúhoz, nem jelenti azt, hogy a bíróság a „fél pozíciójába helyezte magát”.

A tárgyalás menetének zavartalan lefolytatása, és az eljárás elhúzódásának megakadályozása érdekében az eljáró bíró a már megválaszolt kérdések ismétlését, vagy az ügyre nem tartozó kérdések megválaszolását a tanúmeghallgatás során megtilthatja. Ebből következően alaptalanul hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a bíróság megakadályozta „védekezési taktikájának érvényesítését”. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal ellentétben törvénysértés nélkül mellőzték a bíróságok a szakértő meghallgatását arra vonatkozóan, hogy a rendszergazdának lehetősége volt-e „a rendszerbe benyúlni”. Ennek lehetőségét a perben az alperes maga sem vitatta, de a rendszergazda is ilyen tartalmú tanúvallomást tett. Mindezen körülménynek legfeljebb a 2007. november 26-ai kötelezettségszegés súlyának megítélése során lett volna jelentősége, amely körben azonban a bíróságok kifejtették, hogy ezen cselekmény önmagában fegyelmi büntetés kiszabását nem indokolta volna. A felperes felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 213. §-ának (1) bekezdése megsértésével nem bírálta el az alperesi viszontkeresetet. Az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő, e körben az elsőfokú bíróság kifejtette álláspontját, amit az alperes nem támadott, és erre vonatkozóan a felperes által előterjesztett fellebbezés sem tartalmaz egyértelmű hivatkozást. A jogszabályok és a következetes ítélkezési gyakorlat szerint pedig az elsőfokú bíróság azon rendelkezése ellen, amelyet a fél fellebbezési kérelemmel nem támadott, felülvizsgálati kérelem sem terjeszthető elő [Pp. 273. § (2) bekezdés, BH.1996.98.]. A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján. A pernyertes alperesnek a felülvizsgálati eljárásban igazolt költsége nem merült fel, ezért ebben a kérdésben a bíróság a határozathozatalt mellőzte a Pp. 79. §-ának (1) bekezdése alapján. Az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Budapest, 2010. április 7.

*Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül. Nné tisztviselő*